

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1796
Toplantı Tarihi/Sayısı : 28.11.2023/34
Karar Numarası : 2023/939
Başvuran : F.A.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Keskin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : Bozkurt Mah. Bozkurt 1 Sokak No: 5M/1 Keskin/Kırıkkale

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın eş görüşmesi ödülünden haklı olmayan sebeple yararlanamadığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

- a. Yaklaşık 6.5 yıldır Keskin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutulduğunu, bu süre boyunca infaz rejimine uygun tutum ve davranışlar sergilediğini, sağlığına dikkat ettiğini, spor yaptığını, kitap okuduğunu,
- b. İyi halli olduğuna dair İdare ve Gözlem Kurulu kararı bulunmasına rağmen kendisine Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik gereği hediye, takdir, haftalık telefonla görüşme sayı-süresini uzatma, sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerden öncelikli olarak yararlanma ve eş görüşme ödülü tanınmadığını,
- c. Diğer mahkumlara bu imkanlar sağlanırken kendisine ayrımcılık yapıldığını iddia etmekte; aile hayatının devamı için bahsi geçen Yönetmelik gereği ödül uygulamasından yararlanmayı talep etmektedir.

3. Muhatap Keskin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

- a. Başvuranın 1/11/2016 tarihinde Sincan 1 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan asayiş ve güvenlik nedeniyle Keskin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu nakil geldiği, 15/11/2022 tarihinden başvuranın eş görüşme ödülü için talepte bulunduğu, bu talep üzerine İdare ve Gözlem Kurulu tarafından talebinin reddedildiğine dair alınan kararın başvurana tebliğ edildiği,

b. Hükümlü ve Tutukluların ödüllendirilmesi hakkında Yönetmelik'in 5'inci maddesinin (c) bendinde yer alan "*Hükümlü ve tutuklulara ödül verilirken bunların bir hak değil, teşvik esaslı ayrıcalık olarak verilebileceği göz ardı edilemez.*" hükmü doğrultusunda hareket edildiği belirtilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

- a. İdare ve Gözlem Kurulu tarafından iyi halli olduğuna dair karar verilmesine ve hiçbir disiplin cezası bulunmamasına rağmen ödül uygulamasından muaf tutulduğunu,
- b. 1/11/2016 tarihinden itibaren Kurumda birçok mahpusa eş görüşü, haftalık telefonla görüşme sayı ve süresini uzatma gibi ödüllerin verildiğini, kendisinin talepte bulunmasına rağmen bu ödüllerin hiçbirinin verilmediğini,

c. İlgili Yönetmelik gereği iyi halli olan herkese eşit şekilde ödüllendirme yapılması gerektiğini iddia etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/04/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*" hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

9. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddiaları, muhatap Kurumun yazılı görüşü ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. Somut başvuruda başvuran, herhangi bir disiplin cezası almamasına, İdare ve Gözlem Kurulu tarafından iyi halli olduğuna dair karar verilmesine rağmen ödüllerden yararlanmadığını, diğer mahpusların bu ödüllerden yararlanmasının ise ayrımcılık oluşturduğunu iddia etmektedir. Ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında yapılan incelemede, başvuranın temel talebinin tutulma koşullarıyla ilgili olarak eş görüşmesi ödülünden faydalanma isteği olduğu başvuru dilekçesinden anlaşılmaktadır.

11. Mahpusların kapalı ceza infaz kurumlarında tutulma hali, bir kişiyi özgürlüğünden yoksun bırakan diğer tüm tedbirler gibi, mahpusların özel ve aile hayatına doğal sınırlamalar getirmektedir. Bu sınırlamaların tek başına işkence ve kötü muamele teşkil etmeyeceği, cezanın infazının doğal sonucu olarak kabul edileceği bilinen bir gerçektir. Konuya ilişkin Anayasa Mahkemesinin (AYM) birçok kararı bulunmaktadır. AYM'ye göre; "*Mahrem görüşmenin mahpusların aile hayatlarını sürdürmeleri bakımından her hâl ve koşulda tanınması gereken, mahpuslar için aile hayatına saygı hakkının olmazsa olmaz bir unsuru olmadığı AİHM tarafından da kabul edilmiştir. Bununla birlikte mahrem görüşme, ödül mahiyetinde ve belli koşullara tabi olan bir imkân olarak düzenlenmiştir. Somut olayda başvuruçunun bu imkândan*

yararlanma talebinin olayın koşullarına göre makul ve kabul edilebilir nedenlere dayalı olarak reddedildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca başvurusunun açık ve kapalı ziyaret, mektup ve telefonla haberleşme gibi aile bağlarını canlı tutan diğer imkânlardan yararlanamadığı yönünde iddialarının bulunmadığının da altı çizilmelidir. Bu durumda, mahrem görüşme yapma talebi uygun görülmeyen başvurusunun aile hayatına saygı hakkının ihlal edilmediği sonucuna ulaşılmıştır.” (AYM, M.Ç., B. No: 2017/34600, 6/2/2020, para. 62).

12. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un “Ödüllendirme” başlıklı 51’inci maddesine göre;

“(1) Hükümlüler, kurum içindeki veya dışındaki genel durumları, eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine etkin katılımları, kurum düzenine karşı tutumları ve kendilerine verilen işlerdeki gayretleri dikkate alınarak teşvik esaslı ödüllerden yararlandırılabilirler. (2) Kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan evli hükümlüler, en geç üç ayda bir kez olmak üzere, üç saatten yirmi dört saate kadar eşleri ile kurum veya eklentilerinde ceza infaz kurumu personelinin yakın nezareti olmaksızın mahrem şekilde görüştürülebilir. (...) (4) Ödüllendirme sisteminin usul ve esasları ile bu ödüllerden yararlanmanın kapsam ve şartları, suç türleri dikkate alınarak yönetmelikle belirlenir.”

13. 30/3/2013 tarihli ve 28603 sayılı Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik’in “Temel ilkeler” başlıklı 5’inci maddesinin birinci fıkrasına göre;

“Bu Yönetmeliğin uygulanması ile ilgili olarak aşağıdaki ilkelere uyulur: a) Hükümlü ve tutukluların ödüllendirilmesi ile ulaşılmak istenen temel amaç; bu kişilerin yeniden sosyalleşmesini sağlamak suretiyle insan haklarına saygılı, hukukî ve toplumsal kurallara bağlı bireyler olmalarını teşvik etmektir. b) Hükümlü ve tutuklulara; ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, felsefî inanç, millî veya sosyal köken ve siyasî görüşleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konuları yönünden ayırım yapılamaz ve sırf bu nedenlerle ayrıcalık tanınmaz. c) Hükümlü ve tutuklulara ödül verilirken bunların bir hak değil, teşvik esaslı ayrıcalık olarak verilebileceği göz ardı edilemez. (...)”

14. Ceza infaz kurumlarında buldukları ortama uyum sağlamaları ve çevreyle anlamlı bir ilişki kurabilmeleri adına mahpuslar; eş ile mahrem görüşme, tek kişilik odada televizyon bulundurma, haftalık telefon görüşmelerinin sayısının ve süresinin artırılması, açık veya kapalı ziyaretlerin süresinin uzatılması gibi ödüllerle teşvik edilebilmektedir. Söz konusu ödüllerin verilmesinde kurumun mali ve sosyal imkânları, hükümlü ve tutukluların işledikleri suçun türü, koşullu salıverilme tarihi, kişisel özellikleri ve ihtiyaçları, bedensel ve psikolojik yapısı, eğitim durumu ve mesleği göz önünde bulundurulmakta olup verilecek ödülün niteliği ve süresi münhasıran İdare ve Gözlem Kurulunun takdirindedir. Nitekim, Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik’in “Temel ilkeler” başlıklı 5’inci maddesinin (c) bendine göre; “Hükümlü ve tutuklulara ödül verilirken bunların bir hak değil, teşvik esaslı ayrıcalık olarak verilebileceği göz ardı edilemez.” Mezkûr Yönetmelik’in “Ödüllendirme usulü” başlıklı 10’uncu maddesinin birinci fıkrasına göre; “Kurul, resen veya kurumda görev yapan servislerin teklifi üzerine ilgililerin ödüllendirilmesine karar verebilir.”

15. Dolayısıyla, başvurunun konusunu oluşturan eş görüşmesi talebinden kişinin yararlanmasının bir hak değil ödül olduğu, söz konusu ödül için çeşitli ölçütlerin konulduğu ve bu ölçütlerin değerlendirmesinin idarenin takdir yetkisine bırakıldığı görülmektedir. Keskin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının 16/11/2022 tarihli ve 2022/... sayılı kararında “İlgili yönetmelik hükümlerinden de anlaşılacağı üzere ödül bir hak değil teşvik esaslı bir ayrıcalık olup ödül teklifinde kurumda görev yapan servisler veya kurul resen talepte bulunabilir, hükümlü ve tutuklular ödül talebinde bulunamamaktadır. Hükümözlü F.A. hakkında kurumumuz resen veya ilgili servislerin teklifi ile ödül talebinde bulunulmamış olup, bu aşamada hükümözlünün talebinin reddine” karar verilmiştir.

16. Bu kapsamda başvuranın eş görüşmesi ödülünden haklı olmayan sebeple yararlanamadığı iddiasına karşılık; eş görüş ödülünün uluslararası insan hakları hukuku kapsamında tanınmış bir hak olmadığı, Birleşmiş Milletler Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallarında eş görüş ödülüne ilişkin devletlere bir yükümlülük yüklenmediği, Türk infaz hukukunda eş görüşü ödülünün hükümlü ve tutuklulara verilebilecek bir ödül olarak kabul edildiği göz önüne alındığında İdare ve Gözlem Kurulunun kanunlara ve içtihata uygun karar aldığı, bu sebeple başvuru konusu olayda hak ihlaline varacak bir uygulama bulunmadığı değerlendirilmiştir.

17. Sonuç olarak yukarıda açıklanan nedenlerle, 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

28/11/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye